

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Мультимедиялық оқыту құралдарының баланың әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларына ықпалы

ЖАРИЯЛАНДЫ
23.12.2025СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/186080/>

Корганбаева Меруерт Абласанона

Тәрбиеші: модератор

Түркістан облысы. Кентау қаласы

“Қобыланды” бөбекжай-бақшасы

Кіріспе

Қазіргі білім беру кеңістігінде мультимедиялық оқыту құралдарын қолдану мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту үдерісінің маңызды құрамдас бөлігіне айналды. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялардың дамуы балабақшада білім мазмұнын ұсынудың жаңа формаларын енгізуге мүмкіндік беріп, баланың танымдық белсенділігін арттырумен қатар, оның әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларын дамытуға ықпал етуде. Әсіресе мектепке дейінгі жаста қарым-қатынас мәдениеті мен әлеуметтік мінез-құлықтың негізі қаланатынын ескерсек, мультимедиялық құралдардың осы саладағы рөлін ғылыми тұрғыдан қарастыру өзекті болып табылады. Мектепке дейінгі жастағы баланың дамуы тікелей қарым-қатынасқа, бірлескен әрекетке және эмоциялық өзара ықпалдастыққа негізделеді. Мультимедиялық оқыту құралдары дұрыс ұйымдастырылған жағдайда баланың өз ойын жеткізуіне, өзгелермен өзара әрекеттесуіне және әлеуметтік ортаға бейімделуіне жағдай жасайды. Сондықтан мультимедиялық құралдардың баланың әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларына ықпалын талдау мектепке дейінгі педагогиканың маңызды мәселелерінің бірі болып табылады.

Негізгі бөлім

Мультимедиялық оқыту құралдары – ақпаратты мәтін, сурет, дыбыс, бейне және анимация түрінде біріктіріп ұсынуға мүмкіндік беретін педагогикалық құралдар жиынтығы. Балабақша жағдайында бұл құралдарға интерактивті презентациялар, танымдық бейнематериалдар, аудиожазбалар, білім беру ойындары және интерактивті

тақтада қолданылатын тапсырмалар жатады. Аталған құралдар баланың қабылдау ерекшеліктеріне сай келіп, оқу үдерісін қызықты әрі қолжетімді етеді. Баланың әлеуметтік дағдылары оның құрдастарымен және ересектермен өзара әрекеттесуінде қалыптасады. Мультимедиялық құралдар бұл үдерісті жанама түрде қолдайды. Мысалы, топпен бірге бейнематериал көру немесе интерактивті тапсырма орындау барысында балалар бірлесіп әрекет етеді, өз пікірін білдіреді, кезек күтуді үйренеді. Мұндай әрекеттер әлеуметтік нормаларды меңгеруге және ұжымдық жұмыс тәжірибесін жинақтауға мүмкіндік береді.

Коммуникативтік дағдылардың дамуы баланың тілдік белсенділігімен тығыз байланысты. Мультимедиялық құралдар баланың сөйлеуін ынталандыратын тиімді құрал ретінде қарастырылады. Аудиоертегілерді тыңдау, бейнежазбалар бойынша әңгіме құрастыру, интерактивті тапсырмаларға жауап беру барысында бала сөздік қорын байытып, байланыстырып сөйлеу дағдыларын дамытады. Бұл үдеріс баланың өз ойын еркін жеткізуіне және тілдік қарым-қатынасқа деген сенімділігін арттыруға ықпал етеді.

Мультимедиялық оқыту құралдарының әлеуметтік ықпалы олардың эмоциялық әсерімен де байланысты. Көрнекі бейнелер мен дыбыстық әсерлер баланың эмоциялық қатысуын күшейтіп, ортақ әсер алу тәжірибесін қалыптастырады. Ортақ эмоциялық тәжірибе балалар арасындағы қарым-қатынасты нығайтып, өзара түсіністік пен эмпатияның дамуына жағдай жасайды. Бұл әлеуметтік қарым-қатынастың сапасын арттыратын маңызды фактор болып табылады. Сонымен қатар, мультимедиялық құралдар арқылы ұйымдастырылған рөлдік және жағдаяттық тапсырмалар баланың әлеуметтік мінез-құлқын қалыптастыруда тиімді. Мысалы, бейнематериал негізінде берілген жағдаятты талқылау немесе интерактивті ойын арқылы белгілі бір әлеуметтік рөлді орындау балаға қарым-қатынас үлгілерін меңгеруге мүмкіндік береді. Мұндай тапсырмалар баланың әлеуметтік тәжірибесін байытып, нақты өмірлік жағдайларға дайындықты қамтамасыз етеді.

Алайда мультимедиялық оқыту құралдарының тиімділігі оларды қолдану мәдениетіне тікелей байланысты. Егер мультимедия тек пассивті көру құралы ретінде қолданылса, оның әлеуметтік және коммуникативтік дамуға ықпалы шектеулі болады. Сондықтан тәрбиеші мультимедиялық материалдарды міндетті түрде талқылау, сұрақ-жауап, бірлескен тапсырмалармен толықтыруы қажет. Бұл баланың белсенді қатысуын қамтамасыз етіп, қарым-қатынас дағдыларын дамытуға мүмкіндік береді.

Мультимедиялық құралдарды қолдануда тәрбиешінің кәсіби рөлі ерекше. Тәрбиеші балаларды өзара сөйлесуге, пікір алмасуға және бірлескен әрекетке бағыттауы тиіс. Сонымен қатар, экран алдында өткізілетін уақыттың ұзақтығы баланың жас ерекшеліктеріне сай реттелуі қажет. Мультимедиялық оқыту құралдары тікелей қарым-қатынасты алмастырмай, оны толықтырушы құрал ретінде қолданылғанда ғана оң нәтиже береді.

Практикалық тұрғыдан алғанда, мультимедиялық құралдарды жүйелі әрі мақсатты қолдану баланың әлеуметтік бейімделуін жеңілдетеді. Мұндай балалар өз ойын еркін жеткізе алады, құрдастарымен тез тіл табысады және оқу-тәрбие үдерісіне белсенді қатысады. Бұл олардың мектепке дайындығын да қамтамасыз етеді.

Қорытынды

Қорытындылай келе, мультимедиялық оқыту құралдары баланың әлеуметтік және коммуникативтік дағдыларын дамытуда маңызды педагогикалық мүмкіндік болып табылады. Олар баланың тілдік белсенділігін арттырып, ұжымдық әрекет тәжірибесін қалыптастыруға және эмоциялық қарым-қатынасты нығайтуға ықпал етеді.

Алайда мультимедиялық құралдардың тиімділігі олардың мақсатты, ғылыми негізде және баланың жас ерекшеліктерін ескере отырып қолданылуына байланысты. Дәстүрлі қарым-қатынас пен ойын әрекетімен үйлестіре қолданылған мультимедиялық оқыту құралдары балабақшада әлеуметтік белсенді, коммуникативтік қабілеті дамыған тұлға тәрбиелеудің тиімді құралы бола алады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. **Жұмабаева Ә., Қожахметова К.** *Мектепке дейінгі педагогика.* – Алматы: «Мектеп», 2019.
2. **Омарова Б.** *Мектепке дейінгі білім берудегі мультимедиялық технологиялар.* – Алматы: «Атамұра», 2018.
3. **Нұрғалиева Г.Қ.** *Балабақшадағы коммуникативтік дағдыларды дамыту әдістемесі.* – Алматы: «Білім», 2017.
4. **Құлманова Р.** *Мектепке дейінгі ұйымдағы әлеуметтік тәрбие.* – Алматы: «Рауан», 2019.
5. **Сағындықова А.Т.** *Инновациялық оқыту технологиялары.* – Алматы: «Өрлеу», 2020.
6. **«Мектепке дейінгі тәрбие мен оқыту» журналы.** Ғылыми-әдістемелік басылым, №4, 2021.
7. **«Балабақша әлемі» журналы.** Республикалық ғылыми-практикалық журнал, №3, 2020.
8. **Выготский Л.С.** *Сөйлеу мен қарым-қатынастың дамуы.* – Мәскеу: Педагогика, 2016.